

ГЕОГРАФІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЕКСПОРТУ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ

Постановка проблеми. Провідна роль зовнішньої торгівлі визначається її впливом на економічне зростання, а також тим, що товарний експорт залишається головним джерелом надходження іноземної валюти для всіх країн Латинської Америки. Тому проблема географії сільськогосподарського експорту не лише зберігає своє значення, а й набуває особливої актуальності. Так, сільськогосподарський експорт є основним джерелом існування для 60 % населення країн регіону. Односторонній монокультурний розвиток сільського господарства, недостатній рівень його диверсифікації є основною проблемою.

Метою дослідження є вивчення географії сільськогосподарського експорту країн Латинської Америки.

Виклад основного матеріалу дослідження. На країни Латинської Америки припадає 10 % світової площі органічних земель, з яких 3,1 млн га — органічні землі сільськогосподарського призначення. Майже вся вироблена органічна продукція йде на експорт, хоча швидкими темпами розвивається і внутрішній попит, особливо у великих містах. Органічна продукція - це продукція сільського господарства та харчової промисловості, виготовлена відповідно до затверджених правил (стандартів), які передбачають мінімізацію використання пестицидів, синтетичних мінеральних добрив, регуляторів зростання, штучних харчових добавок, а також забороняють використання генетично-модифікованих продуктів (ГМО) [3].

Країни Латинської Америки є важливими виробниками та експортерами органічних овочів, плодів, зернових культур, кави, какао, цукру і м'яса (табл.1). Аргентина займає третє місце в світі за загальною площею органічних сільськогосподарських угідь (понад 2 млн га), а Уругвай виділяється за

високою часткою органічних сільськогосподарських угідь від загальної площі органічних земель (6,1 %).

Таблиця 1

Види експортної сільськогосподарської продукції по країнах регіону

Країна	Основна експортна продукція сільського господарства
Аргентина	Зернові і насіння олійних культур (кукурудза, пшениця, соя, соняшник), фрукти (яблука, апельсини, лимони), овочі (часник, цибуля, квасоля), м'ясо і пряні трави, оливкова олія, цукор, концентрований сік, мед, вино
Чилі	Баранина, лосось, яблука, ківі, вишня, спаржа, чорниця, авокадо, цитрусові, оливки, органічне вино, оливкова олія, фруктові соки і концентрати
Мексика	Кава, овочі, кунжут, кукурудза, банани, папайя, яблука, авокадо, мед, соя, какао, пальмова олія, горіхи
Колумбія	Кава, пальмова олія, цукрова тростина, свіжі і сушені банани, манго, какао, баранина, свинина
Коста-Ріка	Бананове пюре, какао, кава, спеції, чорниця, апельсини, манго, ананаси
Болівія	Кава, каштани, какао, овочі, чай, прянощі, плоди і квасоля
Перу	Кава, какао, банани, горіхи, цибуля, спаржа, кунжут, помідори
Уругвай	М'ясо, вино, мед, рис, молоко, цитрусові
Парагвай	Цукор, овочі, чай-мате

Виробництво органічних продуктів харчування на експорт у Латинській Америці розвинене значною мірою завдяки іноземним інвестиціям. Великі зарубіжні компанії купують у цих країнах землі, де організують виробництво та сертифікацію органічних продуктів, а потім їх експортують. В Аргентині, наприклад, італійська фінансово-промислова група «Бенеттон» купила 600 тис. га землі в Патагонії, де займається виробництвом сертифікованої органічної баранини та органічної вовни.

Для невеликих місцевих виробників вкрай складно задовольнити вимоги органічного сільського господарства через брак інформації, і недостатньої підтримки держави. Для експорту продукції фермерам необхідно пройти сертифікацію тих країн, куди призначається експортувати цю продукцію.

Значна частина продукції продається у не переробленому вигляді, так як промислове виробництво також має бути сертифіковане. Так, какао боби, зазвичай, надходять до Європи, де з них роблять органічний шоколад.

Основна частина експорту органічних фруктів і овочів йде до країн Європи і США. Бразилія спеціалізується на експорті яблук і винограду, Чилі експортує ківі, полуницю і малину. Банани, ананаси і манго експортуються переважно із Колумбії, Гондурасу та Домініканської республіки. Аргентина експортує переважно яблука, груші та цитрусові. З Мексики в різні країни світу надходять органічні яблука, авокадо і банани. У Домініканській республіці 70 % всіх вироблених бананів є органічними і практично всі йдуть на експорт. Коста-Ріка щорічно експортує близько 2 млн органічних бананів в країни Західної Європи, з яких роблять дитяче харчування. Органічні ананаси експортуються з країн центральної Америки. Головними експортерами органічних овочів є Аргентина, Бразилія та Чилі. Експорт органічної сої характерний для Парагваю, Аргентини, Мексики і Бразилії. Для Аргентини, Мексики і Бразилії також характерна велика кількість експорту органічної кукурудзи і пшениці.

Країни Латинської Америки забезпечують багато країн світу органічною кавою, какао і цукром. Аргентина і Бразилія є важливими експортерами органічного м'яса. Органічне м'ясо становить також основну частину експорту органічних продуктів харчування Уругваю. В останні роки збільшився експорт органічного вина з Чилі, Аргентини і Уругваю.

В Аргентині експорт органічних продуктів харчування почався ще в ХХ ст. і становив 90 % всієї виробленої органічної продукції. Головний напрямок — країни ЄС і США (див. додаток А). Так, експорт з Латинської Америки в Західну Європу складає 17,7 млрд дол., що становить 3,2 % світового експорту; до Північної Америки — 17,1 млрд дол., що становить 3,1 % світового експорту) [4].

Основна частина експорту припадає на зернові та насіння олійних культур (кукурудза, пшениця, соя, соняшник) [5]. Значна частина також

припадає на фрукти (яблука, апельсини і лимони), овочі (часник, цибуля, квасоля), м'ясо і пряні трави (табл. 2). У невеликому масштабі існує також експорт промислово вироблених органічних продуктів, серед яких виділяються наступні: оливкова олія, цукор, концентрований сік, мед, вино.

Таблиця 2

**Органічна продукція, яка експортується з країн
Латинської Америки**

Назва	Основні країни-експортери
Плоди (яблука, виноград, ківі, банани, ананаси, манго, груші тощо)	Бразилія, Чилі, Колумбія, Гондурас, Домініканська Республіка, Аргентина, Мексика, Коста-Ріка, Еквадор
Ягоди (полуниця, малина)	Чилі
Овочі	Аргентина, Бразилія, Чилі
Зернові (соя, кукурудза, пшениця)	Парагвай, Аргентина, Мексика, Бразилія
Кава	Мексика, Перу, Гондурас, Гватемала
Какао	Домініканська республіка, Еквадор, Мексика
Цукор	Бразилія, Парагвай, Еквадор, Аргентина
М'ясо (яловичина і баранина)	Аргентина, Уругвай, Бразилія
Вино	Чилі, Аргентина, Уругвай

У Чилі 51 % експорту не перероблених органічних продуктів припадає на баранину, 28 % - на яблука і 14 % - на ківі, що залишилися 7 % припадають на вишню, спаржу, чорницю, авокадо, citrusові та оливки. Поступово зростає експорт органічного вина (8 % від усього експорту органічних продуктів), оливкової олії, фруктових соків і концентратів. Новим товаром для Чилі став органічний лосось, експорт якого з 2002 по 2004 р. збільшився на 154 % і досяг більше 10 млн євро.

Мексика експортує до 85 % вироблених органічних продуктів, насамперед у США, а також у країни Європи. Основними продуктами є кава,

овочі, кунжут, кукурудза. Загальний експорт органічних продуктів оцінюється більш ніж в 230 млн євро, що становить 8,5 % доходу від сільськогосподарського сектора країни.

Експорт органічних продуктів Перу оцінюється в 25 млн євро. Перу експортує 97 % всіх вироблених органічних продуктів, з яких 94 % припадає на каву та какао.

Продаж органічних продуктів харчування з Уругваю приносить країні 2,1 млн євро щорічно, при цьому третина припадає на органічне м'ясо (750 тис. євро), важливу роль займає мед (250 тис. євро), зростає експорт вина, який в 2004р. досяг 140 тис. євро.

Бразилія спеціалізується на експорті органічної кави, бананів, сої, кукурудзи, м'яса, а також фруктових соків і цукру. Головними експортними органічними продуктами Болівії є кава, каштани, какао, овочі, чай, пряні трави, а також фрукти і квасоля [2].

Коста-Ріка, Аргентина і Бразилія є основними постачальниками фруктів до Іспанії з часткою в розмірі 40,5 % від загального обсягу іспанського імпорту в 2012 році. Ці три країни, поряд з Еквадором, забезпечують 50,5 % від загального імпорту, який склав 710698 т. 131452 т фруктів було придбано Іспанією в Коста-Ріці, з яких 89559 т припало на ананаси, а 40550 т склали банани. З Бразилії Іспанією було імпортовано 78217 т фруктів, при цьому основна частка поставок припадає на дині (41855 т). І, нарешті, з Еквадору Іспанія імпортувала 71151 т фруктів, 42339 т з яких представлено бананами [1].

Щорічно країни Латинської Америки експортують м'яса на загальну суму 20 млрд дол. На частку Бразилії припадає 13 млрд дол. Сукупний обсяг експорту живих тварин країнами Латинської Америки становить близько 800 млн дол. на рік [4].

Висновки. Досліджено географію сільськогосподарського експорту країн Латинської Америки. Всі країни регіону вивозять продовольство — каву, какао, цитрусові, банани, цукор, зерно, м'ясо. Окремі країни регіону мають вузьку спеціалізацію. Наприклад, світовим експортером кави є Бразилія, Колумбія,

зернових — Аргентина, бананів — Еквадор. Аргентина і Уругвай — визнані світові лідери в експорті коней і м'яса. Зовнішньоторговельні операції орієнтовані на ринки США та країн Європи. У структурі експортно-імпорتنих операцій переважає вивіз сировини та напівфабрикатів, ввозять в регіон переважно готові товари.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Латинская Америка – один из крупнейших импортеров фруктов в Испанию [Электронный ресурс] : – Режим доступа: <http://www.intrade-news.ru/latinskaya-amerika-odin-iz-krupnejshix-importerov-fruktov-v-ispaniyu/>
2. Латинська Америка: сільське господарство [Електронний ресурс] : – Режим доступу: http://geografica.net.ua/publ/galuzi_geografiji/ekonomichna_geografija_zarubi_zhnikh_krajin/latinska_amerika_silske_gospodarstvo/64-1-0-944/
3. Органическая продукция: есть ли от нее реальная польза человеку и человечеству? [Электронный ресурс]: – Режим доступа: <http://organic-food.com.ua/organicheskie-produkty-cto-eto/>
4. Производство: Латинская Америка [Электронный ресурс]: – Режим доступа: <http://organicproducts.narod.ru/LAmericaProduction.html>
5. Філіпенко А. С. Економіка зарубіжних країн [Текст]: підручник / А. С. Філіпенко, В. А. Вергун, І. В. Бурагівський та ін. – К. : Либідь, 1996. – 516 с.

Географія сільськогосподарського експорту країн Латинської Америки

